

Wprowadzenie do teorii informacji i podstawowych pojęć informatyki

dr inż. Marta Chodyka

Teoria Informacji - Podstawy

1

Definicja Informacji

Informacja to miara niepewności lub entropii w systemie.
Redukuje niepewność odbiorcy.

2

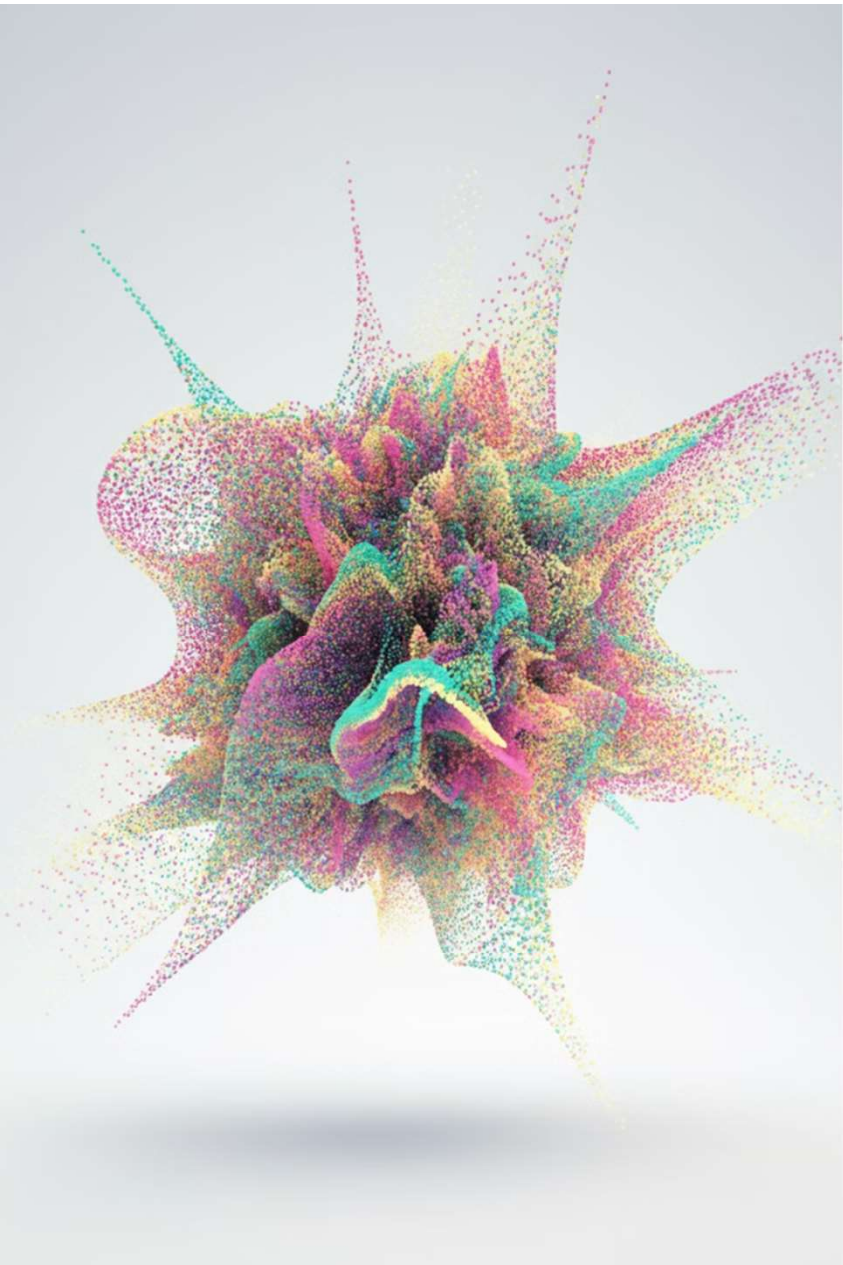
Claude Shannon

Ojciec teorii informacji. Opublikował przełomową pracę w 1948 roku.

3

Zastosowania

Teoria informacji ma zastosowanie w komunikacji, kryptografii i kompresji danych.

Pojęcie Entropii w Teorii Informacji

Definicja Entropii

Entropia mierzy niepewność lub losowość informacji w systemie komunikacyjnym.

Wzór Shannona

$H = -\sum p(x) \log_2 p(x)$. Suma prawdopodobieństw zdarzeń pomnożonych przez ich logarytmy.

Znaczenie

Wyższa entropia oznacza większą niepewność i potrzebę więcej bitów do kodowania.

Bity i Bajty

Bit	Bajt	Znaczenie
Najmniejsza jednostka informacji. Przyjmuje wartość 0 lub 1.	8 bitów. Może reprezentować 256 różnych wartości (2^8).	Fundamentalne jednostki w przetwarzaniu i przechowywaniu danych cyfrowych.

Systemy Liczbowe

System	Baza	Cyfry	Przykład
Dziesiętny	10	0-9	42
Dwójkowy	2	0-1	101010
Szesnastkowy	16	0-9, A-F	2A

Kodowanie Znaków

1 ASCII

American Standard Code for Information Interchange.

128 znaków, 7 bitów.

2 Unicode

Uniwersalny standard kodowania. Obsługuje ponad 140,000 znaków z różnych alfabetów.

3 UTF-8

Zmiennoprzecinkowe kodowanie Unicode. Kompatybilne wstecz z ASCII.

Struktura Komputera - Przegląd

1

Jednostka Centralna (CPU)

Mózg komputera. Wykonuje instrukcje i kontroluje pozostałe komponenty.

2

Pamięć RAM

Tymczasowa pamięć robocza. Przechowuje dane i instrukcje aktualnie używanych programów.

3

Dysk Twardy/SSD

Długoterminowe przechowywanie danych. Zachowuje informacje po wyłączeniu komputera.

4

Płyta Główna

Łączy wszystkie komponenty. Zapewnia komunikację między różnymi częściami komputera.

Jednostka Centralna (CPU)

ALU

Jednostka arytmetyczno-logiczna. Wykonuje operacje matematyczne i logiczne.

Rejestry

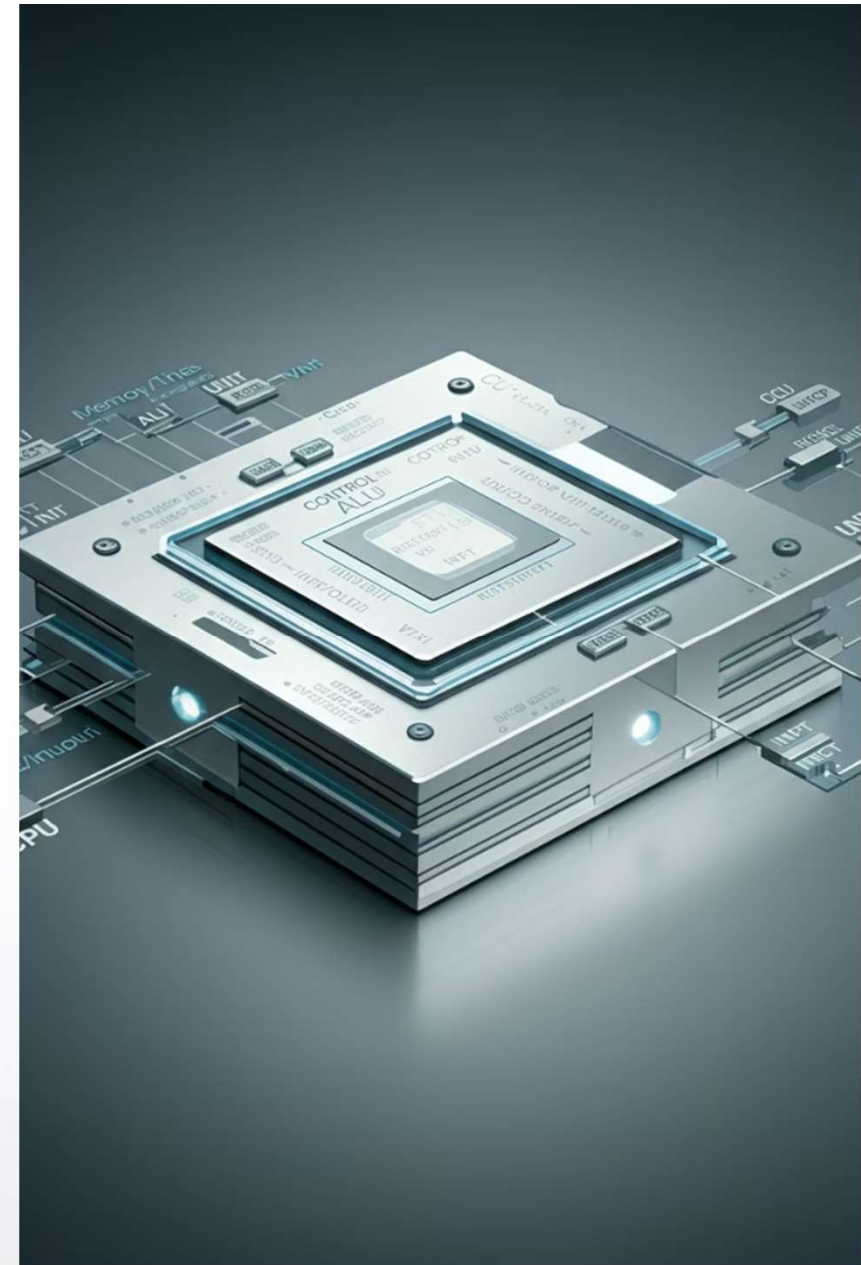
Szybka pamięć wewnętrzna CPU. Przechowuje dane tymczasowe podczas obliczeń.

Kontroler

Zarządza przepływem instrukcji. Koordynuje działanie wszystkich części CPU.

Cache

Bardzo szybka pamięć podręczna. Przyspiesza dostęp do często używanych danych.

Pamięć RAM

Funkcja

Tymczasowe przechowywanie danych. Umożliwia szybki dostęp do aktywnych programów i danych.

Typy

SRAM (statyczna) i DRAM (dynamiczna). DRAM jest powszechniejsza w komputerach osobistych.

Charakterystyka

Ulotna - traci dane po wyłączeniu zasilania. Szybsza niż pamięć masowa.

Pamięć Masowa

Cecha	HDD	SSD
Technologia	Mechaniczna	Elektroniczna
Szybkość	Wolniejsza	Szybsza
Pojemność	Większa	Mniejsza
Cena/GB	Niższa	Wyższa

Płyta Główna

Gniazdo CPU

Miejsce montażu procesora. Zapewnia połączenie elektryczne i mechaniczne.

Sloty RAM

Gniazda na moduły pamięci. Umożliwiają łatwe rozszerzanie pamięci operacyjnej.

Sloty PCIe

Do kart rozszerzeń. Umożliwiają dodawanie nowych funkcji do komputera.

Chipset

Zestaw układów scalonych. Kontroluje komunikację między komponentami.

Magistrale Systemowe

1

Magistrala Danych

Przenosi dane między komponentami. Szerokość wpływa na przepustowość systemu.

2

Magistrala Adresowa

Określa lokalizacje pamięci. Umożliwia CPU adresowanie konkretnych obszarów pamięci.

3

Magistrala Sterująca

Przesyła sygnały kontrolne. Koordynuje działanie różnych części komputera.

Architektura von Neumanna

Jednostka Sterująca

Kontroluje wykonywanie programu. Dekoduje instrukcje i zarządza przepływem danych.

Jednostka Arytmetyczno-Logiczna

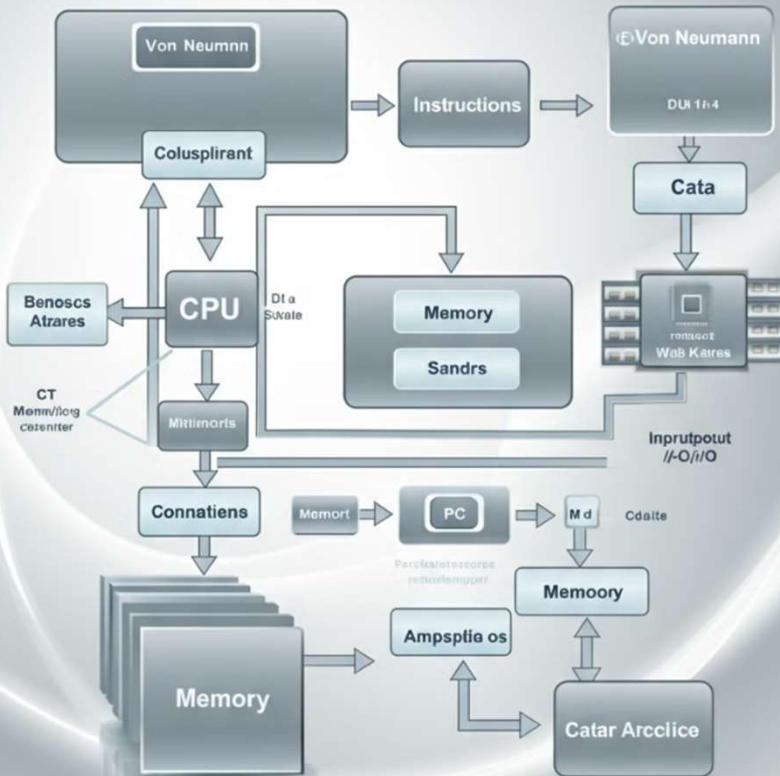
Wykonuje obliczenia. Realizuje operacje matematyczne i logiczne.

Pamięć

Przechowuje dane i instrukcje. Jednolita przestrzeń adresowa dla programu i danych.

Urządzenia We/Wy

Umożliwiają komunikację ze światem zewnętrznym. Obsługują wprowadzanie i wyprowadzanie danych.

Architektura Harvard

Oddzielne Pamięci

Osobne przestrzenie adresowe dla danych i instrukcji. Zwiększa bezpieczeństwo i wydajność.

Równoległy Dostęp

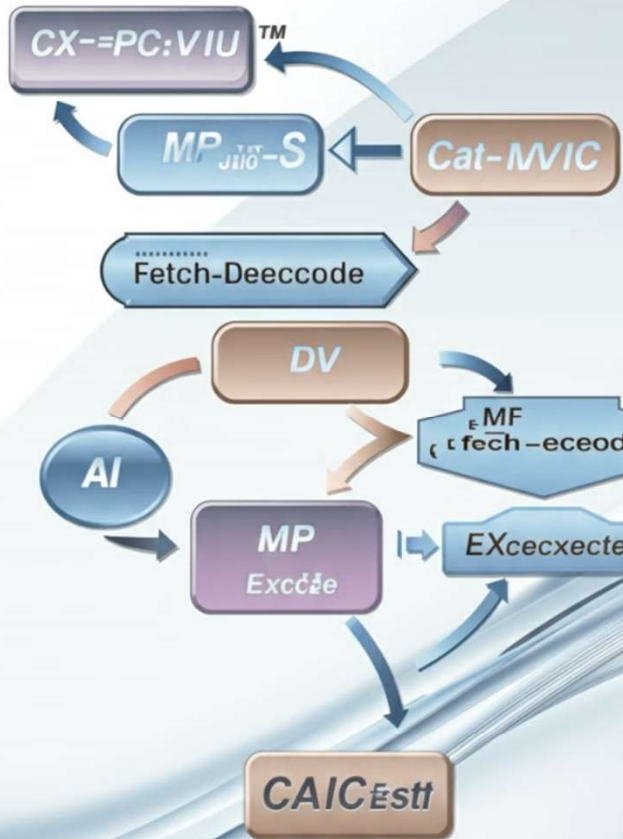
Możliwość jednoczesnego dostępu do instrukcji i danych. Potencjalnie szybsza niż von Neumann.

Zastosowania

Popularna w systemach wbudowanych i DSP. Stosowana w niektórych mikroprocesorach.

Cykl Rozkazowy

1

Pobranie

CPU pobiera instrukcję z pamięci. Adres instrukcji wskazywany przez licznik programu.

2

Dekodowanie

CPU interpretuje instrukcję. Określa wymagane operacje i adresy pamięci.

3

Wykonanie

CPU realizuje instrukcję. Może obejmować operacje ALU, dostęp do pamięci lub I/O.

4

Zapisanie Wyniku

Wynik operacji jest zapisywany. Może być umieszczony w rejestrze lub pamięci.

Przetwarzanie Potokowe

1

Pobranie Instrukcji

Instrukcja jest pobierana z pamięci. Przygotowanie do dekodowania.

2

Dekodowanie

Interpretacja instrukcji. Określenie wymaganych zasobów i operacji.

3

Wykonanie

Realizacja operacji. Może obejmować obliczenia ALU lub dostęp do pamięci.

4

Dostęp do Pamięci

Odczyt lub zapis danych. Interakcja z pamięcią RAM lub cache.

5

Zapisanie Wyniku

Aktualizacja rejestrów lub pamięci. Przygotowanie do następnej instrukcji.

Hierarchia Pamięci

1 Rejestry CPU

Najszybsze, najmniejsze. Wewnętrzna pamięć procesora do bezpośrednich operacji.

2 Pamięć Cache

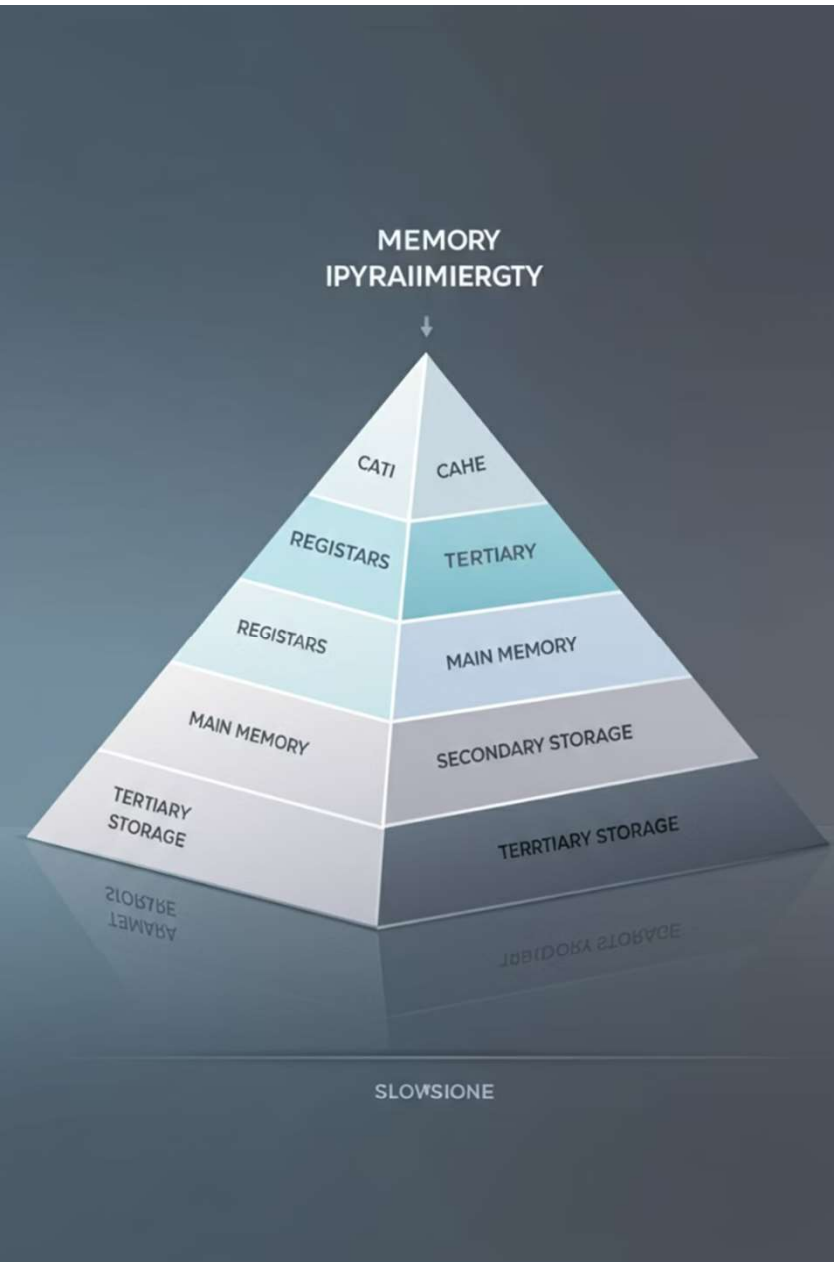
Szybka, mała. L1, L2, L3 cache przyspieszają dostęp do często używanych danych.

3 RAM

Szybka, średnia pojemność. Główna pamięć operacyjna komputera.

4 Dysk SSD/HDD

Wolniejsza, duża pojemność. Długoterminowe przechowywanie danych i programów.

Systemy Operacyjne - Wprowadzenie

Zarządzanie Zasobami

Alokacja CPU, pamięci i urządzeń. Optymalizacja wykorzystania sprzętu.

Interfejs Użytkownika

Umożliwia interakcję z komputerem. Może być graficzny (GUI) lub tekstowy (CLI).

Zarządzanie Plikami

Organizacja i dostęp do danych. Implementacja systemu plików.

Bezpieczeństwo

Ochrona systemu i danych. Kontrola dostępu i izolacja procesów.

Sieci Komputerowe - Podstawy

LAN

Sieć lokalna. Łączy komputery w małym obszarze, np. biurze.

WAN

Sieć rozległa. Łączy odległe lokalizacje, np. oddziały firmy.

Bezprzewodowe

Wi-Fi, Bluetooth. Umożliwiają komunikację bez kabli.

Protokoły

TCP/IP, HTTP. Standardy komunikacji w sieciach.

Bezpieczeństwo Informacji

Poufność

Ochrona przed nieautoryzowanym dostępem. Szyfrowanie danych i kontrola dostępu.

Integralność

Zapewnienie niezmienności danych. Wykrywanie i zapobieganie nieautoryzowanym modyfikacjom.

Dostępność

Gwarancja dostępu do danych. Ochrona przed atakami typu DoS.

Algorytmy i Struktury Danych

Algorytmy Sortowania

Quicksort, Mergesort. Efektywne metody organizacji danych.

Struktury Liniowe

Tablice, listy. Podstawowe sposoby przechowywania sekwencji danych.

Struktury Drzewiaste

Drzewa binarne, BST. Hierarchiczne organizacje danych.

Grafy

Reprezentacja relacji. Zastosowania w sieciach i optymalizacji.

Języki Programowania

Typ	Przykłady	Charakterystyka
Kompilowane	C, C++	Szybkie wykonanie, bezpośredni dostęp do sprzętu
Interpretowane	Python, JavaScript	Łatwiejsze w nauce, dynamiczne typowanie
Hybrydowe	Java, C#	Przenośność, zarządzanie pamięcią

Sztuczna Inteligencja i Machine Learning

Uczenie nadzorowane

Klasyfikacja, regresja. Uczenie na oznaczonych danych.

Uczenie nienadzorowane

Klasteryzacja, redukcja wymiarowości. Odkrywanie wzorców w danych.

Uczenie ze wzmocnieniem

Interakcja ze środowiskiem. Stosowane w robotyce i grach.

Przyszłość Informatyki

1

Kwantowe obliczenia

Potencjał do rewolucji w kryptografii i optymalizacji.

2

Internet Rzeczy (IoT)

Połączone urządzenia codziennego użytku. Inteligentne domy i miasta.

3

Rozszerzona rzeczywistość (AR)

Integracja świata cyfrowego z fizycznym. Nowe interfejsy użytkownika.

4

Etyka AI

Odpowiedzialne projektowanie systemów AI. Kwestie prywatności i bezpieczeństwa.